

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ κ. ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗ

ΤΟ ΚΑΚΟ ΣΥΝΑΠΑΝΤΗΜΑ

Από τις χαμένες μορφές, τα πρόσωπα και τα πράγματα των παιδικών μου χρόνων, συχνότερο ανέβει στην θύμησή μου, δι' οξάντονη, γεμάτη ρέει, η μορφή του παπού—του πατέρα τη; μόνος μου.

Κ' οι άργαλειοί τρέχανε πιο γρήγορα σά φτερωτοί, βουίζε τ' άργαστήρι.

«...Και είχε όρνι ως πράγμα έν σκοτει διαπορευόμενον». Έκκλησιαστής

Καλή αντίμωση, παπού!... Στο καλό!... Κεντούσε τ' άλογο και χανότανε πέρα κατά τον κάμιο, που τότε κλεινανε φρόντο τα Ντερβενάκια τά δοξαομένα. Πήγαινε κατά το Αίγιο...

Μή τότε φανταστήτε γέρο, με γένεια, ραβδί και τρεμάμενα πόδια, να κάθεται στο τζάκι και να διηγείται παραμύθια στα εγγόνια του. Ο δικός μου παπούς ήτανε λεβέντης Έλληνας. Έγώ τότε πρόφτασα στα εξήντα του, μιά θυμύρι, κρατούσε καλά, τολύκι. Ψηλός, γερός, οράτσα Σαρακατανείκη από κείνους που στα χρόνια της Τουρκίας κατεβήκανε κ' έγκαταστάθηκαν στη Μακρονήσια, έπειτα κατηφόρισαν κατά το Μωριά κ' ήρθανε στ' Άργος να στήσουν τους πρώτους άργαλειούς, τά πρώτα έργοστήρια της ντόπιας ύφαντουργίας.

Κείνο τον καιρό δεν ήτανε ακόμη φτιασμένος ο σιδηρόδρομος της Πελοποννήσου. Η συγκοινωνία γινότανε με τ' άμαξια, τους άραμπάδες, τά ζά, και πολλές φορές με τά πόδια που μās έδωσε ο καλός Θεός. Ο παπούς είχε τον άρπη του, ένα θαυμασο καταμνανο άτι, ντόπιο και τουτο, γέννημα—θύρμα της Νιαλαμάρης. Ήτανε καλό κ' άξιο τ' άλογο, μπορούσε και φτερά να πάρη στα πόδια άμα το πρόσταζε ο παπούς, μα για κάθε περίπτωση η Μαυροβουνιώτικη πιστόλα ήτανε γιομάτη κ' έτοιμη στη σέλα.

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΜΑΣ

Πιο πέρα, στο φρόντο του άνηφανάδικου, νάτος ο πρωτομάστορας, ο Νικολής ο Γαλανούλης—ροδοκόκκινος γεροντάκος, μιά κοτσονάτος κ' αύτς—έτοιμάζει μισοτα τά γένετα για τις δουλεύτρες και άξσφα, χωρίς να το προμηνεί κανείς, σηκώνει τη φωνή, πρόσχαρι, ταυραριστί:

Ο ΛΟΡΑΟΣ ΒΥΡΩΝ

«Δέ θέλω να δουλέψς—καλέ— Στού Τσάπαλα να πής...

— «Άειστε κορίτσια! Πάρτε το!... Και τά κορίτσια ζευγάρωσαν πρόθυμα, με τίς δροσερές τως φωνές, το έκουσάμενο δίστιχο που πλέχτηκε γ' ροι από το άνηφανάδικο τουτο, καίμης άγάπης:

Γιά μία και τράνα—καλέ— Τά ρειάτα σσι χαλάς!

Και τ' άργαστήρι γινότανε έτσι ένα μουσικό όργανο, ή καλλίτερα μιά όρχήστρα από έβδμήντα άργαλειούς κ' άλλες τόσες κοριτσιάτικες φωνές. Ο παπούς, ψηλά, από τον πάγκο του, ένάμισο μέτρο άπάνου από τη γη, καθισμένος σταυροπόδι σόν άγάς, τραϊόσε τό ναργιλέ του, εύχαριστημένος, γούρορο—γούρορο, και χαμογελούσε κάτου από τ' άσπρα του μουστάκια. Του ήσαν όλα τά τραγούδια του παπού, ήταν όμως κ' ένα που δεν ήθελε νά τ' άκούη. Έκείνο που μιλούσε για τον ίδιονε, με μιά παράξενη πορομώωση. Μά τά πονηρά τά: ορίτσια κοίταγαν πότε να λείρη κ' τ' άφεντικό για νά το σιγοτραγουδήσουν, με πνιχτά γέλιο, άκάνου στο χορευτικό του άχο:

Τρίτσι για σέ ή καρδούλα μου Γλυκειά γειτονοπούλα μου, Και κάνει τράνα—τράνα Σάν του Τσάπαλα τη βράκα!...

Μι σέ κλόπα στιγμή, ο παμπόνηρος ο γέρο—Γαλανούλης, κωτάζοντας άπό τό χαμηλό παράθυρο, έβαζε τό δάχτυλο στο στόμα:

— Σούτς, μαρε κορίτσια! Η βράκα έρχεται! Η φουφούλα!... Και ή φουφούλα έμπαινε τριζόντας, φρούστ—φρούστ, δεξιά—άμπετρα, φροντωτή, ζσηρή, άεικινήτη, ή βαθυγάλαξη μεταξωτή βράκα που ταιρίαζε τόσο στο ψηλόγυνο κορμί του παπού, τό ζιγυό σόν κυριαρισάκι. Όπως ταιρίαζε και τό μαρωάτικο φρεσάκι στο κεφάλι του, που ξεφευγαν κάτου φροντωτά τά μαλλάκια του, τυφές—τουφίτες. Και τό μείντανογέλεκο τό μαυρογάλαζο, με δούλοζες σειρές κορυμιά και τό ζουνάρι τό Καλαματιανό, πλατύ, γεμιστό, τρείς γύρους, μα κρατάρη σφιχτά τό μαχαίρι τό δικόπο, που μόνο τό μανήκι του ξεμύτιζε δξω. Και ή μαύρες κάλτσες ταιριάζον στις άντζες του παπού, που σφιχτοδεμένες έτσι, τούδιναν μιά εύληνήςια πουλιού.

Με τήν καρδιά έξείλιη από εύτυχία, ο παπούς άναψε τό ναργιλέ του και κρατώντας με τόνα χέρι τό μαρκούτσι, με τ' άλλο τά γέμια του άράπη, άφηνε τ' άλογο να πηγαίνη με τό βήμα που ήθελε, ούτε άργό, ούτε γρήγορο—ταχικί. Σέ κάμωση όρα άγνάμπετε τά Ντερβενάκια, τό στενό που δόξασαν τ' άζματα των Κολοκοτρονοβανίαν. Κι' ο παπούς, άφηνοντας τό κάπνισμα, σήκωσε τη φωνή μέσα στην έρημιά τραγουδώντας:

Στά Ντερβενάκια διάβανα τά πέριωρα της νύχτας, Άκό κονφάρια νά βογγάν και κόκκαλα νά τρίζουν: — Τό κρέμα νάχι ή θράμαλης, κ' άνάθεμα ό Σουλιτάιός...

Προχωρώντας έτσι, έφτασε καταμεσής στην ποριά. Δεξιά, ζερβά βράκια. Πιο άπάνου, ανατολικά, τό «Βουνό του Παναγού» κ' οι Χρυσοκομμαριές. Σέ μιά ραχούλα άσπρο τό ρημοκκλήσι του Άη Σώστη...

Άξαφνα, ζερβί του χέρι, άκουσε κρότο, σά να κύλισαν λιθάκια στον γκρεμό. Κ' είδε ένα ψηλό πράμα, έν' άνθρωπο οχημα νά σκαρπαλώνη από τη ρηματιά στον όχτο. Τινάχτηκε στη σέλα ο παπούς, αλαφιάστηκε τ' άλογο και κόλωσε πίσω, χλωμιντο ζοντας φοβιμένο.

Άγιστε εινε δίχως άλλο! συλλογίστηκε ο παπούς και τράβηξε τήν πιστόλα. Με τήν ψυχή ταραγμένη, άναμέρησε τον κίνδυνο: Βέβαια, αύτός θάηταν ο ένας από τό μουλούκι, τό καραούλι τους. Οί άλλοι θά ήληρίαζαν πιο μπρός, πιο κάτω—ποίες ξέρετε.

Άγιστε τ' άλογο ο παπούς και κείνο πετάχτηκε μπροστά, μά τήν ίδια στιγμή ο άγνωστος της ρηματιάς τινάχτηκε πιο γοργά, προσπέρασε κάμποσα βήματα και στάθηκε πάλι μπροστά τους, στο ίδιο ψηλόμα, άριστερα.

== ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ==

Τραγουδί

Της Mme Alphonse Daudet

‘Η ώρα που θά σου πώ, το πρώτο μου το μυστικό, δέν ήρθε άκόμα...

Γιά σένα ή αγάπη μου, βαθύς καύμός, λυγμός, και πόνος έχει γίνει...

Κι’ όμως, ή ώρα που θά σου πώ, το πρώτο μου το μυστικό, δέν ήρθε άκόμα !...

Δέν ξέρω αν θά πεθάνω, όπως δέν ξέρω κι’ αν θά ζήσω άκόμα έρωτευμένος... Σ’ ένα παλιό, σε κάποιον έρημο σπιτάκι, την αγάπη μου έχω κλεισει. Ποιός ξέρει αν θά μ’ αγαπάς για πάντα ;... ‘Η ώρα όμως έφτασε. Είνε άργά !... Δέν είναι πιά καιρός για θρήνους...

Τό μυστικό μου θά σου πώ το πρώτο, άκουσε το : Σ’ αγάπησα σαν τή ζωή, σαν τήν χαρά, ώσάν τω φως !... Χωρίς ποτέ μου νά προσμένω από σένα, ούτε αγάπη, ούτε ζωή, ούτε κανένα φως, σ’ αγάπησα τρελλά, χωρίς καμιά έλπίδα !...

Τά βιολιά του έρωτα

Του Raymond Laure

Τά βιολιά άπόψε κλαίνε στο σκοτάδι. Για ποιόν κλαίνε ;... Τά βιολιά άπόψε του έρωτα θρήνους σκορπούνε στο σκοτάδι, και στις φτωχές μας τις καρδιές...

Κάποια ψυχή όνειρεύεται, στην άκρη εκεί της άμμουδιάς... Για ποιόν τάχα όνειρεύεται ;...

‘Ο ! τά σκυλιά, ώ ! τά δοξάρια πώς κλαίνε άπόψε, πώς κλαίνε !... Εύλογημενη ν’ είναι ή ώρα που σ’ έγνώρισα ! Εύλογημένη ν’ είναι ή στιγμή που βρέθηκα κοντά σου !...

Πεθαίνουν τώρα οι ήχοι των βιολιών... Πεθαίνουν... Και είναι ή νύχτα σκοτεινή, και είναι ή νύχτα χωρίς άστρα φεγγάρι...

‘Αγάπη μου, αγάπη μου που έφυγες, που έχάθηκες μακριά, ξύλινα ν’ άκούσης; τά δοξάρια πώς άνοιγουν στην ψυχή παληές πληγές, παληές χαμένες άναμνήσεις !...

Μέσα στην έρημιά εκείνη, που δέν άκουγες παρά τό βογγητό του άνέμου μιά στιγμή, κ’ έπειτα, εάν έλανε ό άγέρας, τούς χτύπους της καρδιάς του νά γιομίζουσε τή χαράδρα.

Κράτησε τ’ άλογο και μέ φωνή συκινημένη, μέ δυνατή, ρώτησε :

— Ποιός είσ’ έσύ ; !...

— ‘Εσύ ; ! Δευτέρωσε και τρίτωσε ό αντίλαλος του βουού τήν τελευταία λέξη : ‘Εσύ ; ! ‘Εσύ ; !... Κι’ ό παπούς νόμισε πως είδε τή μάχη σιλουέττα νά κίνη κάποια κινήματα, σά νάσκυβε ή σά νά χειρονομούσε προσταχτικά.

— Μίλα ! φώναξε ό παπούς, ή τραβήξου πέρα, γιατί άλλωθώς σου ρίχνω. Μίλα !

— Λά ! λά ! λά ! άχολόγησε ή χαράδρα.

Φοβιμένο τ’ άλογο έτρεξε μπροστά κάμποσα πηδήματα. Τό ίδιο έκανε πάλι κι’ ό άγνοςος, μέ τή φορά τούτη άνέβηκε παρά πάνω, στάθηκε καταμεσής του στενού δρομάκου κ’ έφραζε τήν ποδιά. Τό φεγγάρι κοφύτηκε πίσω από ένα σύγγεφο, μά τό ανθρώπινο σχήμα ξεχώριζε κ’ έτσι, μιά μάτρο.

Δέν ήταν άλλος τρόπος. ‘Ο παπούς σήκωσε τήν πιστόλα, σημάδεψε κ’ έπυροβόλησε. ‘Ο άγνοςος σωριάστηκε κατά γής, χωρίς νά βγαλί μιλά.

Μέ τήν άπόφαση νά πουλήσει άκριβιά τή ζωή του, ό παπούς καρτερούσε νά ιδή νό ξεπηδούν οι άλλοι συμμοριτές από τή ρεματιά ή από τούς βράχους, μά ή στιγμές περνούσαν, τό φεγγάρι ξαναπρόβαλε κι’ άνθρωπος δέ φαινότανε κανείς. Φυβεγή άμφιβολία κυριέψε τήν ψυχή του.

— Τι έκανα τάχα, Χριστέ μου ; μουρμούρισε. Μήν έσκότωσα κανέναν άθώο ; Μήν έπληρα στο λαμό που άδικα κανένα μουγγό ή κανέναν τρελλά, από κείνους που γυρίζουν άλητες από χωριο σε χωριό ;

Τρομάξε νά ξεδιαλύνη τήν άγωνία του. ‘Ιθώτας είχε μουσκέψει τό κουτέλο του. Τό χέρι του είχε πέσει άνεργο, στο πλευρό του άλόγου, κρατώντας τήν άδεια πιστόλα. Κι’ ό ‘Αράρης έσαβε τή γής μέ τό ποδι, χλιμιντρίζοντας.

Τέλος ό παπούς πήρε τήν άπόφαση και πέζεψε. Σέρνοντας τό άλογο από τό χαλινάρι, πήγε ως στη θέση του ανθρώπου, μά άνθρωπο δέ βρήκε κανένα. Μόνο μιά μεγάλη ξεραγκαθιά ήτανε στη μέση του στενού, κατάχαμα ξεροζωμένη, φερεμένη εκεί από τόν άνεμο.

‘Ο παπούς κύτταξε τή ρεματιά, κάτω, βύθισε τή ματιά του στις κουμαριές και τά σκούνα, μά δέν είδε ψυχή γεννητή, δέν είδε κανένα κορμί πεσμένο, ούτε άκουσε τίποτα... Μιά σκέψη πέρασε σαν άστραπή από τό μυαλό του. Ξαναγύρισε στο δρόμο, ζήτησε τ’ άγκαθόχορτο, μά εκείνο τόχε ξανατάξει ό άνεμος και τό πηγαίνε χορευοντας...

ΣΠΑΝΙΑ ΚΑΙ ΔΥΣΕΥΡΕΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ

(Δημοσιεύουμε σήμερα τό β’ μέρος του περι γάμου παρ’ Εβραίους κεφαλαίον εκ του παμπάλαιου και στανιοτάτου βιβλίου του Μεδίκου (1755). Κρατούμε τό ύφος του βιβλίου.)

ΠΕΡΙ ΣΥΝΟΙΚΕΣΙΟΥ ΚΑΙ ΓΑΜΟΥ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ

«...‘Ο ραββίνος πίνει τότε άπ’ εκείνον τόν οίνον, και έπειτα δίδει τό ποτήριον εις τήν μητριάν, όπου κάθηται εις τό δεξιόν μέρος τής νύμφης, ή όποία τό προσφέρει εις τήν νύμφην διά νά πίνη, και πίνει άπ’ αυτό και ό νυμφίος, ό όποιος έργαζει ένα δακτυλίδιον χρυσούν, και τό δίδει του ραββίνου, και εκείνος τό δείχνει εις τούς περιεστώτας, και έπειτα τό έπιστρέφει τω νυμφίω. Και αυτός τό βάνει εις τόν δεικτικόν δάκτυλον τής νύμφης, και τής λέγει ούτως : «Με τούτο τό δακτυλίδιον έσύ ένυμφεύθης μέ έμέ κατά τό ρητόν του Μωυσεως». Και τούτο λέγοντας, συντρίβει ό ραββίνος τό ποτήριον, όπου κρατεί εις τās χείρας του, φωνάζοντας όλοι μετά φωνής μεγάλης, «Βεουμαντόβ» ήτοι «Με καλήν τύχην». Τότε ό Ραββίνος λαμβάνοντας ένα άλλο ποτήριον γεμάτον από οίνον, κάμνει τήν γαμικήν εύλογίαν.

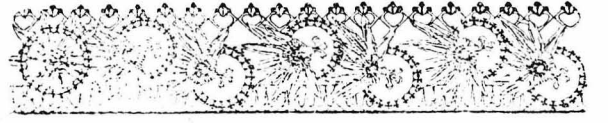
Μετά τούτο άναχωρούσιν εις μίαν κατοικίαν οι άνδρες μόνον, και εκεί άναγινώσκουσι τό προικοσύμφωνον, όπου είνε γεγραμμένον εις μεμβράναν, εις τό όποιον δέχεται και ύπόσχεται ό νυμφίος διά τήν προικαν, όπου έλαβε, νά ζωοτροφίη τήν νύμφην, και νά φυλάξη όλα εκείνα τά κεφάλαια και περιουσιας, όπου έσμφώνησαν προτού κάμουν τούς γάμους. ‘Επειτα ρίδουσι εις όλους εκείνους, όπου είνε καλεσμένοι εις τήν ακολουθίαν του γάμου διάφορα ποτά ψυχαμένα μέ πάγον. Και μετά ταύτα άναχωρούσιν, και μένει ό νυμφίος και ή νύμφη, και αι γυναίκες, όπου τραγουδούσι και λαλοούσι δύο ή τρεις ώρας, και μετά τούτο δίδονται εις αυτάς όμοιως τά ψυχαρομένα ποτά και άναχωρούσι, και μένει ό νυμφίος και ή νύμφη, και αι γυναίκες, ύπαγουσιν εις τούς οίκους των.

Τό έσπέρας δειπνούν όμοι ό νυμφίος, και μετά ταύτα, ό Νυμφίος δέν έγγίζει τήν νύμφην πλέον, έως όπου νά λουσθή εις λουτρόν.

Στέκεται λοιπόν ό νυμφίος εις τό όσπήτιον όκτώ ήμέρας όλοκληρούς, χωρίς νά εύβγη εις τον καιρόν αυτόν παίξει μέ τούς φίλους του και ξεφαντώει. Τό Σάββατον όμως τήν αύγην τούσιν ό νυμφίος όσον και ή νύμφη ύπάγουσιν εις τήν συναγωγήν. Καλεΐται δέ ό νυμφίος, εις τόν όποιον άναγινώσκουσι τό ανάγνωσμα τής Γενέσεως έν κεφ. κ. δ’. όπου διαλαμβάνει τήν πρσταγήν, όπου έδωκεν ό ‘Αβραάμ εις ‘Ελιέζερ τόν δούλόν του, ότιν τόν έλεμψεν εις Μεσοποταμίαν διά νά λάβη γυναίκα εις τόν υιόν του τόν ‘Ισαάκ. Και έν τω μεταξύ, όπου άναγινώσκει ό ψάλτης ένα στίχον εις γλώσσαν ‘Εβραϊκήν, ένα παιδιον άναγινώσκει, και ψάλλει τό ίδιον κεφάλαιον εις παράφρασιν Χαλδαϊκήν.

Και τελειωθείσης ταύτης τής ακολουθίας, και όλης τής προσευχής, όπου τρέχει εις αυτό τό Σάββατον, ξαναφέρουσι τόν νυμφιον εις τόν οίκον, και στέκεται εκεί έως νά τελειώση ή έβδομη ήμερα, και νά αρχίση ή όγδόη. ‘Η νύμφη από τίν ήμεράν των γάμων, ύποχρεώνεται νά κρατεί κρημμένως τās τριχάς της κεφαλής της, εις τρόπον, όπου νά μη ήμπορέση τινάς νά τās ιδή. Πιστεύουσιν, ότι άνίσως τινάς ήθελε τās ιδή, ύστερον από τόν θάνατον μένον χρεμασμένα εις τόν ‘Αδην από τās ίδιας τριχάς της κεφαλής των !...

Μερικοί ‘Εβραίοι λαμβάνουσιν πλέον παρά μίαν γυναίκα. Και τούτο διότι είνε άμαρτωλοί και θά καταλήξουσι άπαντες εις τά Βασίλεια τής Κολάσεως !...

Stip Karas